

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Ion Druță

examinînd recursul declarat de către Moiseeva Svetlana, reprezentată de avocatul Bria Constantin,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sacara Mihail împotriva Svetlanei Moiseeva cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și partajul averii în devălmășie,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2016, prin care a fost respinsă cererea depusă de către Moiseeva Svetlana cu privire la repunere în termenul de declarare a apelului și restituit apelul declarat de către Moiseeva Svetlana, reprezentată de avocatul Bria Constantin ca fiind depus în afara termenului legal,

c o n s t a t ă:

La 14 august 2012, Sacara Mihail a depus cerere de chemare în judecată împotriva Svetlanei Moiseeva cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și partajul averii în devălmășie.

În motivarea acțiunii a indicat că cu pîrîta Moiseeva Svetlana au înregistrat căsătoria la data de 05 octombrie 1994, act de căsătorie înregistrat sub nr. 316 din 05 octombrie 1994 la OSC sect. Centru mun. Chișinău, iar la data de 08 februarie 2011 căsătoria între ei a fost desfăcută, fiind perfectat certificat de divorț D-IV nr. 0366178.

Invocă că pe parcursul căsătoriei soții Sacara Mihail și Moiseeva Svetlana au dus un mod de viață în comun avînd o gospodărie comună, iar de către ambii soți din surse bănești comune a fost privatizat apartamentul nr. 85 din bd. Traian, 23/1, mun. Chișinău.

Relevă că participînd la privatizarea apartamentului indicat soții Sacara Mihail și Moiseeva Svetlana în conformitate cu Hotărîrea nr. 84 din 26 octombrie 1995 a Comisiei de privatizare a fondului de locuințe pentru privatizarea imobilului au achitat atît cu bonuri de privatizare cît și o diferență de bani în lei.

Susține, ca potrivit hotărîrii sus enunțate s-a stabilit că prețul apartamentului nr. 85 din bd. Traian 23/1, mun. Chișinău, este evaluat la momentul privatizării la suma de 2384,70 lei, respectiv ambii soți din surse comune au achitat 470,70 lei cu bonuri, iar diferența de 1914 lei au achitat-o în lei conform borderoului de calcul.

Prin urmare, afirmă că soții Sacara Mihail și Moiseeva Svetlana din surse financiare comune au privatizat apartamentul indicat.

Relatează că ulterior la data de 28 mai 1996 prin contractul de schimb nr. 2-1424 apartamentul nr. 85 din bd. Traian 23/1, mun. Chișinău a fost schimbat de către soți cu un alt apartament cu 2 odăi situat în mun. Chișinău, str. Onisifor Ghibu, nr. 9, ap. 29, astfel ambii soți esențial și-au îmbunătățit condițiile sale de trai.

În acest sens menționează că diferența de bani în sumă de 4 mii dolari SUA pentru acest apartament a fost achitată personal de către reclamant, fapt ce se confirmă prin recipisă.

La fel, indică reclamantul asupra faptului că începând cu anul 2004 pârîta Moiseeva Svetlana se află peste hotarele Republicii Moldova, iar el de unul singur administrează și achită toate impozitele și plăți la acest apartament.

Își întemeiază poziția în baza dispozițiilor art. 207, art. 372 din Codul civil, art. 20, art. 21, art. 23, art. 25 din Codul familiei.

Solicită reclamantul recunoașterea dreptului de proprietate la ½ cotă-parte din imobilul în devălmășie situat în mun. Chișinău, str. Onisifor Ghibu nr. 9, ap. 29 după Sacara Mihail, partajarea imobilului în devălmășie a soților din mun. Chișinău, str. Onisifor Ghibu, nr. 9, ap. 29 pe cote-părți egale atribuindu-i reclamantului în folosință camera cu suprafața de 11,6 m. p., iar pârîtei camera cu suprafața de 19,8 m.p..

Prin hotărîrea Judecătoriei mun. Buiucani, mun. Chișinău din 08 noiembrie 2012 acțiunea a fost admisă parțial, fiind recunoscut după Sacara Mihail dreptul de proprietate la 1/2 cotă-parte din imobilul în devălmășie, situat în mun. Chișinău, str. Onisifor Ghibu, nr. 9, ap. 29. S-a determinat modul de folosință a imobilului situat în mun. Chișinău, str. Onisifor Ghibu, nr. 9, ap. 29, atribuind în folosință reclamantului Sacara Mihail odaia cu suprafața de 11,6 m.p., iar pârîtei Moiseeva Svetlana odaia cu suprafața de 19,8 m.p., încăperile de uz comun fiind lăsate în folosință ambelor coproprietari (f. d. 30).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2013, a fost admis apelul declarat de către Moiseeva Svetlana, casată hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 noiembrie 2012 cu restituirea pricinii la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată. (f. d. 60).

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 iulie 2015, acțiunea a fost admisă, fiind recunoscut după Sacara Mihail dreptul de proprietate la ½ cotă-parte din imobilul, situat în str. Onisifor Ghibu, 9, ap. 29, mun. Chișinău, determinat modul de folosire a imobilului din mun. Chișinău, str. Onisifor Ghibu, 9, ap. 29, atribuindu-se în folosință reclamantului Sacara Mihail – camera cu suprafața de 11,6 m.p., iar pârîtei Moiseeva Svetlana-camera cu suprafața de 19,8 m.p., încăperile de uz comun fiind lăsate în folosință ambilor coproprietari și încasat de la Moiseeva Svetlana în beneficiul lui Sacara Mihail suma de 3702 lei cu titlu de cheltuieli de judecată (f. d. 135).

La 18 septembrie 2015, Moiseeva Svetlana, reprezentată de avocatul Bria Constantin a declarat apel nemotivat împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie respinsă (f. d. 137).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 ianuarie 2016, a fost restituită cererea de apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din

10 iulie 2015, pronunțată în pricina, ca depusă de Moiseeva Svetlana în afara termenului legal și nu s-a solicitat repunerea în termen (f. d. 145).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 aprilie 2016, a fost admis recursul declarat de avocatul Bria Constantin în interesele Svetlanei Moiseeva, casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 ianuarie 2016 cu restituirea pricinii la Curtea de Apel Chișinău la faza de primire a cererii de apel (f. d. 170).

La data de 22 iunie 2016, Moiseeva Svetlana, reprezentată de avocatul Bria Constantin a depus apel motivat prin care a solicitat repunerea în termen de declarare a apelului, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă (f. d. 180).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2016, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea Svetlanei Moiseeva cu privire la repunerea apelului în termen și restituit apelul declarat de către Moiseeva Svetlana, reprezentată de avocatul Bria Constantin ca fiind depus în afara termenului legal (f. d. 195).

La 26 iulie 2016, Moiseeva Svetlana, reprezentată de avocatul Bria Constantin, a depus cerere de recurs împotriva încheierii instanței de apel din 22 iunie 2016, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate cu restituirea pricinii spre rejudecare (f. d. 202).

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea instanței de apel, considerînd-o nemotivată și neîntemeiată.

Astfel, menționează că datorită încălcărilor comise de către Curtea de Apel Chișinău la 13 ianuarie 2016 și constatate prin decizia Curții Supreme de Justiții din 20 aprilie 2016, i-a fost îngădit dreptul de a depune apel motivat și efectiv de a examina cauza în fond.

Relevă că la dosar nu este nici o confirmare că Moiseeva Svetlana sau avocatul Gîscă Marcel ar fi primit dispozitivul hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 iunie 2015.

Sușține că a prezentat suficiente probe ce demonstrează încălcările admise de către instanța de apel în ce privește, expedierea hotărârii, citarea recurente și a reprezentantului, faptul că recurenta se afla peste hotarele țării, fiind prezentate copiile pașaportului.

În acest context, indică că nu a avut posibilitate reală de a depune apel motivat cu toate argumentele și solicitările respective, inclusiv termenul de declarare a apelului din motive sus menționate, fapt acceptat prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 aprilie 2016, însă ignorat de către instanța de apel.

Consideră că prin adoptarea încheierii din 22 iunie 2016 în circumstanțele expuse de către instanța de apel i-a fost îngădit accesul la un tribunal și încălcat dreptul la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele cauzei rezultă că copia încheierii recurate a fost expediată în adresa recurente la 08 iulie 2016, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire nr. 20916-4, anexată la materialele cauzei (f. d. 196), însă reprezentantul recurente Moiseeva Svetlana, avocatul Bria Constantin a recepționat copia încheierii contestate la 18 iulie 2016, fapt ce se confirmă prin plicul de expediere anexat la materialele cauzei (f. d. 203).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 26 iulie 2016 împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2016, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

La caz se constată că prin încheierea din 22 iunie 2016, Curtea de Apel Chișinău a dispus respingerea cererii Svetlanei Moiseeva, reprezentată de avocatul Bria Constantin cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, restituindu-i cererea de apel ca fiind depusă în afara termenului legal, întemeindu-și concluziile pe dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, care statuează că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen (f. d. 195).

Instanța de recurs reține că concluziile instanței de apel cu privire la depunerea apelului de către Moiseeva Svetlana, reprezentată de avocatul Bria Constantin, în afara termenului legal și refuzul repunerii în termen a apelului sunt justificate.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, prin care a fost admisă acțiunea lui Sacara Mihail înaintată împotriva Svetlanei Moiseeva cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și partajul averii în devălmășie, a fost emisă și pronunțată la 10 iulie 2015 (f. d. 125).

La fel, înscrisurile dosarului atestă că prin scrisoarea din 10 iulie 2015 cu nr. D-607, Judecătoria Buiucani mun. Chișinău a expediat în adresa recurente Moiseeva Svetlana și reprezentantului acesteia Gîscă Marcel copia dispozitivului hotărârii din 10 iulie 2015 (f. d. 127, f. d. 130-131).

Cu toate acestea, Moiseeva Svetlana, reprezentată de avocatul Bria Constantin a depus cererea de apel nemotivată împotriva acestei hotărâri numai la 18 septembrie 2015, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) CPC, fără a solicita repunerea în termenul de declarare a apelului și numai la data de 22 iunie 2016 concomitent cu depunerea apelului motivat a solicitat repunerea în termen (f. d. 137).

Or, în interpretarea corectă a prevederilor art. 362 alin. (1) CPC este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Prin urmare, legislația nu prevede alte excepții privitor la termenul de declarare a apelului.

În această ordine de idei, instanța de recurs respinge afirmațiile recurente cu referire la faptul că hotărîrea primei instanțe a fost pronunțată în lipsa ei și că nu a primit copia acesteia, din care motive a solicitat repunerea în termen de declarare a apelului.

Aceasta deoarece, din materialele cauzei rezultă că prima instanță a întreprins măsuri necesare pentru înștiințarea legală a Svetlanei Moiseeva și a reprezentantului acesteia avocatul Gîscă Marcel despre locul, data și ora examinării cauzei din 10 iulie 2015, însă citațiile expediate la adresa acestora au fost restituite instanței fără înmînare, din motivul nereclamării și respectiv plecării (f. d. 128-129), iar reprezentantul recurente avocatul Gîscă Marcel a fost înștiințat prin recipisă contra semnătură despre ședința din 03 iulie 2015 (f. d. 106).

În atare circumstanțe, Colegiul consideră neîntemeiat argumentul recurente precum că ea și reprezentantul acesteia nu au participat la ședința de judecată în cadrul căreia a fost pronunțată hotărîrea.

Or, rezultînd din prevederile art. 102 alin. (4¹) și alin. (5) CPC, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară. Prezentarea părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant, acoperă orice viciu de înmînare a citației.

De asemenea, din materialele dosarului rezultă că recurenta a cunoscut despre litigiul care se afla pe rolul Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, fapt confirmat prin prezența în ședință de judecată a primei instanțe din 23 martie 2015 (f. d. 121-verso), iar a reprezentantului acesteia la ședințele de judecată din 27 martie 2015, 17 iunie 2015 (f. d. 121-verso, f. d. 122-verso).

Cu atît mai mult, prima instanță a întreprins măsuri necesare și a expediat copia dispozitivului hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 iulie 2015 (f. d. 130-131), însă aceasta nu a fost înmînată, din motivul nereclamării de către recurenta și din motiv că reprezentantul acesteia Gîscă Marcel a plecat de la adresa indicată în mandatul avocatului (f. d. 37), astfel încît în conformitate cu dispozițiile art. 107 CPC, dacă își schimbă domiciliul sau sediul după pornirea procesului, partea sau reprezentantul este obligat să comunice instanței, prin cerere, noua adresă, iar părții adverse prin scrisoare recomandată, a cărei recipisă se depune la dosar o dată cu cererea. În lipsa unei astfel de comunicări, citația sau înștiințarea se trimite la ultima adresă cunoscută instanței și se consideră înmînată chiar dacă destinatarul nu mai locuiește acolo.

Instanța de recurs apreciază critic afirmația recurente precum că prima instanță a emis hotărîrea în lipsa sa, iar despre existența acesteia a aflat doar la data de 15 septembrie 2015 și doar la întoarcerea în țară, deoarece din materialele dosarului rezultă cu certitudine că Moiseeva Svetlana a cunoscut despre examinarea litigiului în prima instanță, fapt ce se confirmă prin prezența acesteia în ședința din 23 martie 2015 (f. d. 121-verso) și a reprezentantului acesteia la ședințele de judecată din 27 martie 2015, 17 iunie 2015 (f. d. 121-verso, f. d. 122-verso).

În acest context, instanța de recurs consideră necesar de menționat și faptul că Moiseeva Svetlana avînd la cunoștință despre existența prezentului litigiu și examinarea lui, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, de a proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), fapt, însă, ignorat de aceasta, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea apelului.

Mai mult ca atât, reprezentantul Svetlanei Moiseeva, avocatul Gîșcă Marcel fiind împuternicit în bază de mandat Seria MA nr. 0109526 dispunea de împuterniciri de a ataca hotărîrea judecătorească (f. d. 37-verso).

Pe cale de consecință, instanța de recurs consideră drept justificată și soluția instanței de apel cu privire la respingerea cererii de repunere în termenul de declarare a apelului, or susținerea recurente Moiseeva Svetlana că în perioada depunerii cererii de apel se afla peste hotarele țării, nu constituie motiv întemeiat și justificativ a omiterii termenului.

Iar, potrivit jurisprudenței CEDO, cu valoare de principiu (cauza Ghirea contra Moldovei (Hotărîrea CEDO din 26 iunie 2012)), recurentul aveau obligația de a urmări desfășurarea procesului în care este implicat ca parte.

Or, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probe ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Pe cînd, Moiseeva Svetlana nu a făcut, prin probe întemeiate, dovada imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege, în această ordine de idei sunt lipsite de sens și alte critice aduse în susținerea cererii de recurs, or cele constatate indică direct la abuzul Svetlanei Moiseeva în drepturile sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirii actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural.

Dat fiind acestea constatări, nu pot fi reținute argumentele recurente cît privește tardivitatea apelului și anume că nu a avut posibilitate reală de a depune apel motivat cu toate argumentele și solicitările respective, inclusiv termenul de declarare a apelului din motive sus menționate, fapt acceptat prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 aprilie 2016, ori prin decizia în cauză a fost casată încheierea instanței de apel din 13 ianuarie 2016 cu restituirea pricinii la etapa de primire a cererii, din motivul că cauza a fost examinată în lipsa citării legale la ședința de soluționare de restituire a apelului, dar nu s-a examinat chestiunea propriu zisă a tardivității apelului, pentru a fi în prezenta anumitor fapte stabilite.

Cu atât mai mult depunerea apelului în termen împotriva hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 iulie 2015 nu era generată de emiterea deciziei Curții Supreme de Justiții la 20 aprilie 2016.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, avînd în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămînerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărîrii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

În hotărîrea CEDO pronunțată în cauza Ponomaryov vs Ucraina (03 aprilie 2008), Curtea Europeană a notat că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărîri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare,

reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De altfel, reglementări similare au fost statuate de către înalta Curte și în cauzele Ceachir vs Moldova, Popov vs Moldova și Melnic vs Moldova, în care s-a menționat că, prin neaducerea vre-unui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat dreptul la un proces echitabil.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele invocate de către recurenta sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Moiseeva Svetlana, reprezentată de avocatul Bria Constantin.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sacara Mihail împotriva Svetlanei Moiseeva cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și partajul averii în devălmășie.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță